

Sprawa C-2/08

Amministrazione dell'Economia e delle Finanze

i

Agenzia delle Entrate

przeciwko

Fallimento Olimpiclub Srl

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożony przez Corte suprema di cassazione)

VAT – Pierwszeństwo prawa wspólnotowego – Przepisy prawa krajowego ustanawiające zasadę
powagi rzeczy osądzonej

Streszczenie wyroku

*Prawo wspólnotowe – Bezpośrednia skuteczność – Pierwszeństwo – Przepisy prawa krajowego
ustanawiające zasadę powagi rzeczy osądzonej*

Prawo wspólnotowe nie zobowiązuje sądu krajowego do zaprzestania stosowania krajowych przepisów proceduralnych nadających prawomocność danemu orzeczeniu, nawet jeżeli umożliwiłoby to usunięcie naruszenia prawa wspólnotowego, które wynika z tego orzeczenia. Tryb wykonania zasady powagi rzeczy osądzonej, który należy do wewnętrznego porządku prawnego państw członkowskich na mocy zasady ich autonomii proceduralnej, nie może być mniej korzystny od trybu dotyczącego podobnych sytuacji w prawie krajowym (zasada równoważności) ani czyni wykonywania uprawnień przyznanych przez prawo wspólnotowe nadmiernie utrudnionym lub praktycznie niemożliwym (zasada skuteczności).

W tym względzie wykładnia zasady powagi rzeczy osądzonej, w świetle której w sporach podatkowych powaga rzeczy osądzonej w danej sprawie, z chwilą gdy dotyczy podstawowej kwestii wspólnej z innymi sprawami, ma w tej kwestii moc wiążącą, nawet gdy stwierdzenia dokonane przy tej okazji dotyczą innego okresu podatkowego, nie jest zgodna z zasadą skuteczności. Stosowanie takiej wykładni nie tylko stanowi przeszkodę dla podważenia decyzji sądowniej mającej powagę rzeczy osądzonej, również gdy podjęto ją z naruszeniem prawa wspólnotowego, lecz wyłącza też kontrolę sądowną wszelkich innych decyzji w administracyjnych wadach podatkowych dotyczących tej samej strony w zakresie tych samych pytań co do faktów i prawa w zakresie podstawowej kwestii, lecz w odniesieniu do innego okresu podatkowego. Takie zastosowanie zasady powagi rzeczy osądzonej prowadzioby zatem, w sytuacji gdy wykładnia dokonana w prawomocnym wyroku przepisów wspólnotowych stanowiłaby nadużycie praktyk w dziedzinie podatku od wartości dodanej jest istotnie sprzeczna z prawem wspólnotowym, do nieprawidłowego stosowania tych reguł ponownie w każdym nowym okresie podatkowym, bez możliwości korekty tej błędnej wykładni. Przeszkody w takim rozwinięciu skutecznego stosowania wspólnotowych reguł w dziedzinie podatku od wartości dodanej nie mogą zostać rozsądnie uzasadnione zasadą pewności prawa i muszą wobec tego zostać uznane za sprzeczne z zasadą skuteczności.

W konsekwencji prawo wspólnotowe sprzeciwia się stosowaniu, w takich okolicznościach, przepisu prawa krajowego ustanawiającego zasadę powagi rzeczy osądzonej, w sporze dotyczącym podatku od wartości dodanej za rok podatkowy, w odniesieniu do którego nie wydano jeszcze żadnej decyzji prawomocnej w zakresie, w jakim stanowi on przeszkodę dla uwzględnienia przez sąd krajowy, przed którym toczy się spór, norm prawa wspólnotowego w zakresie praktyk stanowiących nadużycie związanych z tym podatkiem.

(por. pkt 23, 24, 26, 29–32; sentencja)

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 3 września 2009 r. (*)

VAT – Pierwszeństwo prawa wspólnotowego – Przepisy prawa krajowego ustanawiające zasadę powagi rzeczy osądzonej

W sprawie C-2/08

mającą za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Corte suprema di cassazione (Włochy) postanowieniem z dnia 10 października 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 2 stycznia 2008 r., w postępowaniu:

Amministrazione dell'Economia e delle Finanze,

Agenzia delle Entrate

przeciwko

Fallimento Olimpiclub Srl,

TRYBUNA (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, K. Schiemann (sprawozdawca), P. K?ris, L. Bay Larsen i C. Toader, s?dziowie,

rzecznik generalny: J. Mazák,

sekretarz: R. ?ere?, administrator,

uwzgl?dniaj?c procedur? pisemn? i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 22 stycznia 2009 r.,

rozwa?ywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Fallimento Olimpiclub Srl przez G. Tinellego, avvocato,
- w imieniu rz?du w?oskiego przez I. Bruni, dzia?aj?c? w charakterze pe?nomocnika, wspieran? przez P. Gentilego oraz W. Ferrante, avvocati dello Stato,
- w imieniu rz?du s?owackiego przez B. Ricziov?, dzia?aj?c? w charakterze pe?nomocnika,
- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez E. Travers? oraz M. Afonso, dzia?aj?cych w charakterze pe?nomocników,

po zapoznaniu si? z opini? rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 24 marca 2009 r.,

wydaje nast?puj?cy

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy stosowania zasady powagi rzeczy os?dzonej w dziedzinie podatku od warto?ci dodanej (zwanego dalej „podatkiem VAT”).

2 Wniosek ten zosta? przedstawiony w ramach sporu pomi?dzy Fallimento Olimpiclub Srl (Olimpiclub Srl w likwidacji, zwany dalej „Olimpiclubem”) a Amministrazione dell'Economia e delle Finanze (administracj? gospodarcz? i finansow?, zwan? dalej „administracj? podatkow?”) dotycz?cego czterech decyzji w zakresie podatku VAT skierowanych do Olimpiclubu w odniesieniu do lat podatkowych 1988–1991.

Ustawodawstwo krajowe

3 Artyku? 2909 codice civile (w?oskiego kodeksu cywilnego), zatytu?owany „Powaga rzeczy os?dzonej”, stanowi, ?e:

„Ustalenia dokonane prawomocnym wyrokiem wi??? strony, ich spadkobierców lub ich nast?pców prawnych”.

4 Przepis ten by? przedmiotem wyk?adni Corte suprema di cassazione (najwy?szego s?du kasacyjnego) w wyroku nr 13916/06 w ?wietle kt?rego:

„[...] gdy dwa post?powania mi?dzy tymi samymi stronami dotycz? tego samego stosunku prawnego i jedno z nich zosta?o zako?czone decyzj? maj?c? powag? rzeczy os?dzonej, stwierdzenia dokonane w odniesieniu do tej sytuacji prawnej lub rozwi?zanie kwestii faktycznych

czy prawnych w zakresie podstawowej kwestii dla obu spraw, stanowi?c logiczn? podstaw? decyzji zawartej w tre?ci orzeczenia, sprzeciwiaj? si? ponownemu badaniu tej samej kwestii prawnej, w ten sposób rozstrzygni?tej, nawet je?li pó?niejsze post?powanie dotyczy innych celów ani?eli stanowi?ce przedmiot i »petitum« pierwszej sprawy”.

Post?powanie przed s?dem krajowym i pytanie prejudycjalne

5 W dniu 27 grudnia 1985 r. Olimpiclub, spółka z ograniczon? odpowiedzialno?ci?, której przedmiotem dzia?alno?ci jest budowa i zarz?dzanie obiektami sportowymi, a do której nale?y kompleks sportowy po?o?ony na dzia?ce b?d?cej w?asno?ci? pa?stwa w?oskiego, oraz Associazione Polisportiva Olimpie lub (zwane dalej „Zwi?zkiem”), stowarzyszenie o celu niezarobkowym, którego za?o?ycielami byli w wi?kszo?ci posiadacze udzia?ów w Olimpiclubie, zawar?y umow? pozwalaj?c? Zwi?zkowi na u?ywanie wyposa?enia rzeczowego obiektu sportowego (zwan? dalej „umow? u?yczenia”). W zamian Zwi?zek mia? ponosi? po pierwsze podatek od w?asno?ci na rzecz pa?stwa w?oskiego (kwota z tytu?u umo?liwienia korzystania z terenu), po drugie op?at? roczn? w wysoko?ci 5 milionów ITL z tytu?u zwrotu rocznych kosztów rycza?towych, a po trzecie przenie?? na Olimpiclub wszystkie swe dochody brutto, odpowiadaj?ce ??cznej kwocie sk?adek uiszczanych przez jego cz?onków.

6 W 1992 r. administracja podatkowa dokona?a kontroli tej umowy u?yczenia i dosz?a do wniosku, ?e strony tej umowy, za pomoc? czynno?ci formalnie zgodnej z prawem, dzia?a?y wy??cznie w celu obej?cia prawa dla uzyskania korzy?ci podatkowych. Zatem Olimpiclub przeniós? na niemaj?ce celu zarobkowego stowarzyszenie wszystkie koszty administracji i zarz?dzania rzeczonym kompleksem sportowym, przejmuj?c przychody tego stowarzyszenia w postaci sk?adek op?acanych przez jego cz?onków, niepodlegaj?cych z tego tytu?u podatkowi VAT. Uznawszy zatem umow? u?yczenia za niepodlegaj?c? podatkowi, administracja podatkowa przypisa?a Olimpiclubowi wszystkie dochody brutto Zwi?zku uzyskane w ci?gu lat obj?tych kontrol? podatkow? i w konsekwencji skorygowa?a w czterech decyzjach podatkowych deklaracje podatku VAT przedstawione przez Olimpiclub za lata podatkowe 1988–1991.

7 Olimpiclub wniós? skarg? na te cztery decyzje podatkowe do Commissione tributaria provinciale di primo grado di Roma (miejscowej komisji podatkowej pierwszej instancji w Rzymie), która przychyli?a si? do tej skargi, orzekaj?c, ?e administracja podatkowa nies?uszenie pomin??a skutki prawne umowy u?yczenia, jako ?e nie wykaza?a istnienia porozumienia zmierzaj?cego do oszustwa.

8 Administracja podatkowa wnios?a odwo?anie od tej decyzji do Commissione tributaria regionale del Lazio (regionalnej komisji podatkowej dla Lazio), która podtrzyma?a rzucone rozstrzygni?cie. Zdaniem tego s?du administracja podatkowa nie wykaza?a zamiaru pope?nienia oszustwa dwóch stron, które zawar?y umow? u?yczenia, gdy? przyczyny zawarcia umowy mog?y by? zwi?zane z nieekonomicznym charakterem bezpo?redniego zarz?dzania dzia?alno?ci? co do zasady sportow? przez spółk? handlow?.

9 Administracja podatkowa wnios?a do s?du odsy?aj?cego skarg? kasacyjn? od tego ostatniego rozstrzygni?cia. Olimpiclub, który og?osi? w mi?dzyczasie upad?o??, wst?pi? do post?powania jako pozwany.

10 W ramach tego post?powania syndyk powo?a? si? na dwa orzeczenia Commissione tributaria regionale del Lazio maj?ce powag? rzeczy os?dzonej, których przedmiotem s? decyzje dotycz?ce podatku VAT wydane w nast?pstwie tej samej kontroli podatkowej dotycz?cej Olimpiclubu, lecz odnosz?ce si? do innych lat podatkowych, tj. wyrok nr 138/43/00 i 67/01/03, dotycz?ce, odpowiednio, lat podatkowych 1992 i 1987.

11 Cho? wyroki te dotycz? ró?nych okresów opodatkowania, zawarte w nich stwierdzenia oraz przyj?te rozwi?zanie, na mocy art. 2909 w?oskiego kodeksu cywilnego ustanawiaj?cego zasad? powagi rzeczy os?dzonej, s? wi???ce w post?powaniu przed s?dem krajowym.

12 Z postanowienia odsy?aj?cego wynika, ?e w dziedzinie podatków s?dy w?oskie, dokonuj?c wyk?adni art. 2909 w?oskiego kodeksu cywilnego, d?ugo pozosta?y wierne zasadzie odr?bno?ci wyroków, zgodnie z któr? ka?dy rok podatkowy pozostaje ca?kowicie odr?bny od pozosta?ych lat podatkowych oraz tworzy, pomi?dzy podatnikiem a organami podatkowymi, stosunek prawny, który ma charakter odr?bny od odnosz?cego si? do poprzednich lub kolejnych lat podatkowych, wskutek czego, gdy spory odnosz? si? do ró?nych lat w ramach tego samego podatku (nawet gdy dotycz? podobnych kwestii), stanowi? przedmiot odr?bnych rozstrzygni?, przy czym ka?dy spór zachowuje sw? autonomi? a ko?cz?ce go decyzje nie maj? powagi rzeczy os?dzonej w odniesieniu do sporów dotycz?cych innych lat podatkowych.

13 Jednak?e podej?cie to zosta?o ostatnio zmienione, w szczególno?ci przez okoliczno?? zarzucenia zasady odr?bno?ci wyroków. Jednak?e obecnie rozwi?zanie wynikaj?ce z wyroku wydanego w sporze, gdy stwierdzenia z nim zwi?zane dotycz? podobnych kwestii, mo?e zosta? skutecznie przywo?ane w innym sporze, nawet gdy rzeczone orzeczenie jest zwi?zane z innym okresem podatkowym od okresu stanowi?cego przedmiot post?powania, w którym je powo?ano.

14 W zakresie, w jakim dwa wyroki wspomniane w pkt 10 niniejszego zawiera?y stwierdzenie istnienia racjonalnych zasadnych ekonomicznie wzgl?dów uzasadniaj?cych zawarcie umowy u?yczenia pomi?dzy Zwi?zkiem a Olimpclubem, i by?y zatem korzystne dla tego ostatniego, strona pozwana w post?powaniu przed s?dem krajowym twierdzi?a, ?e skarga kasacyjna musi zosta? odrzucona jako niedopuszczalna w zakresie, w jakim zmierza do ponownego rozstrzygni?cia tych samych kwestii faktycznych i prawnych.

15 W ?wietle tych elementów s?d krajowy uwa?a si? za zwi?zany rzeczonymi wyrokami, które w sposób prawomocny stwierdzaj? rzeczywisty, zgodny z prawem i niezmiernaj?cy do pope?nienia oszustwa charakter umowy u?yczenia. Jednak?e stwierdza on, ?e mo?e to powodowa? po jego stronie niemo?no?? zbadania przedstawionej mu sprawy, w ?wietle przepisów wspólnotowych i orzecznictwa Trybuna?u w dziedzinie podatku VAT, w szczególno?ci w ?wietle wyroku z dnia 21 lutego 2006 r. w sprawie C?255/02 Halifax i in., Zb.Orz. s. I?1609, i ewentualne stwierdzenie istnienia nadu?ycia prawa.

16 S?d krajowy uwzgl?dnia w szczególno?ci wyrok z dnia 18 lipca 2007 r. w sprawie C?119/05 Lucchini, Zb.Orz. s. I?6199, w którym Trybuna? orzek?, ?e prawo wspólnotowe stoi na przeszkodzie stosowaniu przepisu prawa krajowego wprowadzaj?cego zasad? powagi rzeczy os?dzonej, takiego jak art. 2909 codice civile, w przypadku gdy jego stosowanie uniemo?liwia odzyskanie pomocy pa?stwa przyznanej z naruszeniem prawa wspólnotowego. Podnosi on, ?e wyrok ten ilustruje pewn? tendencj? w orzecznictwie Trybuna?u do relatywizowania znaczenia zasady powagi rzeczy os?dzonej i wymagania jej pomini?cia w celu przestrzegania zasady pierwszo?stwa przepisów prawa wspólnotowego i unikni?cia konfliktu z nimi. S?d krajowy odsy?a w tym zakresie do wyroków: z dnia 1 czerwca 1999 r. w sprawie C?126/97 Eco Swiss, Rec. s. I?3055; z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie C?118/00 Larys, Rec. s. I?5063; z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawie C?201/02 Wells, Rec. s. I?723; z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie C?453/00 Kühne & Heitz, Rec. s. I?837.

17 Jako ?e pobór podatku VAT odgrywa istotn? rol? po?ród dochodów w?asnycy Wspólnoty Europejskiej, s?d krajowy d??y do ustalenia, czy orzecznictwo Trybuna?u wymaga braku uznania wi???cego charakteru wyroku krajowego, który w prawie wewn?trznym zyska? powag? rzeczy os?dzonej. W sprawie przed s?dem krajowym zastosowanie art. 2909 w?oskiego kodeksu

cywilnego może utrudniać pełne wykonanie zasady walki z nadużyciami prawa wypracowanej przez Trybunał w dziedzinie podatku VAT jako instrument gwarantujący pełne zastosowanie wspólnotowego systemu podatku VAT, przy czym sąd krajowy odsyła w tym zakresie do ww. wyroku w sprawie Halifax i in.

18 W tych okolicznościach Corte suprema di cassazione postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy prawo wspólnotowe sprzeciwia się stosowaniu przepisu prawa krajowego, takiego jak art. 2909 codice civile, który sankcjonuje zasadę powagi rzeczy osądzonej, jeżeli zastosowanie tego przepisu prowadziłoby do rozstrzygnięcia sprzecznego z prawem wspólnotowym, udaremniając tym samym jego stosowanie, również w innych sektorach niż pomoc państwa (w odniesieniu do której zob. [ww.] wyrok [...] w sprawie Lucchini [...]), w szczególności w sprawach dotyczących podatku VAT oraz nadużycia prawa w celu uzyskania nienależnej korzyści podatkowej, mając przede wszystkim na uwadze zasadę prawa krajowego w świetle ich wykładni dokonanej w orzecznictwie [Corte suprema di cassazione], zgodnie z którymi w sporach podatkowych ostateczny wyrok wydany w innej sprawie dotyczący kwestii o podstawowym znaczeniu wspólnej z innymi sprawami, ma w tym zakresie moc wiążącą, nawet jeżeli dotyczy innego okresu podatkowego”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

19 Sąd krajowy dąży zasadniczo do ustalenia, czy prawo wspólnotowe sprzeciwia się stosowaniu, w okolicznościach rozpatrywanych w postępowaniu przed sądem krajowym przepisu prawa krajowego, takiego jak art. 2909 codice civile, w sporze dotyczącym podatku VAT za rok podatkowy, w odniesieniu do którego nie wydano jeszcze żadnej decyzji prawomocnej, gdy stanowi on przeszkodą dla uwzględnienia przez sąd krajowy, przed którym toczy się spór, norm prawa wspólnotowego w zakresie praktyk stanowiących nadużycie związanych z tym podatkiem.

20 Na wstępie należy podkreślić, że dla przedstawienia odpowiedzi na to pytanie bez znaczenia jest, że sąd krajowy nie wskazał w szczegółowy sposób powodów, dla których powziął wątpliwości co do rzeczywistego, zgodnego z prawem i niezmiernego do oszustwa charakteru użyczenia.

21 Olimpiclub podnosi zasadę powagi rzeczy osądzonej w świetle jej wykładni we włoskim porządku prawnym, opisanej w pkt 13 niniejszego wyroku, uznając, że stwierdzenie rzeczywistego, zgodnego z prawem i niezmiernego do oszustwa charakteru użyczenia, zawarte we wcześniejszych wyrokach dotyczących innych lat podatkowych ma charakter wiążący i prawomocny.

22 W tym zakresie należy przypomnieć znaczenie, jakie zasada powagi rzeczy osądzonej ma zarówno we wspólnotowym, jak i w krajowych porządkach prawnych. Dla zapewnienia stabilności prawa i stosunków prawnych, jak też prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości istotne jest, aby orzeczenia sądowe, które stały się prawomocne po wyczerpaniu przysługujących środków odwoławczych lub po upływie przewidzianych dla tych środków terminów, były niepodważalne (wyroki: z dnia 30 września 2003 r. w sprawie C-224/01 Köbler, Rec. s. I-10239, pkt 38; z dnia 16 marca 2006 r. w sprawie C-234/04 Kapferer, Zb.Orz. s. I-2585, pkt 20).

23 Prawo wspólnotowe nie zobowiązuje zatem sądu krajowego do zaprzestania stosowania krajowych przepisów proceduralnych nadających prawomocność danemu orzeczeniu, nawet jeżeli umożliwiłoby to usunięcie naruszenia prawa wspólnotowego, które wynika z tego orzeczenia (zob. ww. wyrok w sprawie Kapferer, pkt 21).

24 Z braku uregulowań wspólnotowych w tym zakresie tryb wykonania zasady powagi rzeczy osądzonej należy do wewnętrznego porządku prawnego państw członkowskich na mocy zasady ich autonomii proceduralnej. Tryb ten nie może być mniej korzystny od trybu dotyczącego podobnych sytuacji w prawie krajowym (zasada równoważności) ani czyni wykonywania uprawnień przyznanych przez prawo wspólnotowe nadmiernie utrudnionym lub praktycznie niemożliwym (zasada skuteczności) (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Kapferer, pkt 22).

25 Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Lucchini nie podważa tych ustaleń. Wyrok ten dotyczy szczególnej sytuacji, w której rozpatrywano zasady podziału kompetencji pomiędzy państwami członkowskimi i Wspólnotą w dziedzinie pomocy państwa, gdzie Komisja Wspólnot Europejskich dysponuje wyjątkową kompetencją do badania zgodności krajowego rodzaju w zakresie pomocy państwa ze wspólnym rynkiem (ww. wyrok w sprawie Lucchini, pkt 52, 62). Niniejsza sprawa nie dotyczy takich kwestii podziału kompetencji.

26 W niniejszej sprawie powstaje w szczególności pytanie, czy wykładnia zasady powagi rzeczy osądzonej, do której odsyła sąd krajowy i w świetle której w sporach podatkowych powaga rzeczy osądzonej w danej sprawie, z chwilą gdy dotyczy podstawowej kwestii wspólnej z innymi sprawami, ma w tej kwestii moc wiążącą, nawet gdy stwierdzenia dokonane przy tej okazji dotyczą innego okresu podatkowego, jest zgodne z zasadą skuteczności.

27 W tym zakresie należy przypomnieć, że Trybunał orzekł już, że każdy przypadek, w którym powstaje pytanie, czy krajowe przepisy proceduralne czyni niemożliwym lub zbyt utrudnionym stosowanie prawa wspólnotowego, należy rozpatrywać z uwzględnieniem miejsca danego przepisu w całości procedury, jej cech szczególnych i jej przebiegu przed różnymi sądami krajowymi. W tej perspektywie należy uwzględnić w razie potrzeby zasady znajdujące się u podstaw krajowego systemu prawnego, takie jak zasady obrony, zasada pewności prawa i prawidłowego przebiegu postępowania (wyrok z dnia 14 grudnia 1995 r. w sprawie C-312/93 Peterbroeck, Rec. s. I-4599, pkt 14).

28 Należy zatem dodatkowo zbadać, czy wskazana powyżej wykładnia art. 2909 włoskiego kodeksu cywilnego może być uzasadniona w świetle ochrony zasady pewności prawa, przy uwzględnieniu konsekwencji wynikających z niej dla prawa wspólnotowego.

29 W tym zakresie należy stwierdzić, jak czyni to zresztą sam sąd krajowy, że stosowanie rzeczony wykładni nie tylko stanowi przeszkodę dla podważenia decyzji sądowniej mającej powagę rzeczy osądzonej, również gdy podjęto ją z naruszeniem prawa wspólnotowego, lecz wyłącza też kontrolę sądową wszelkich innych decyzji w administracyjnych wadach podatkowych dotyczących tej samej strony w zakresie tych samych pytań co do faktów i prawa w zakresie podstawowej kwestii, lecz w odniesieniu do innego okresu podatkowego.

30 Takie zastosowanie zasady powagi rzeczy osądzonej prowadzioby zatem, w sytuacji gdy wykładnia dokonana w prawomocnym wyroku przepisów wspólnotowych dotyczących stanowiących nadużycie praktyk w dziedzinie podatku VAT jest istotnie sprzeczna z prawem wspólnotowym, do nieprawidłowego stosowania tych reguł ponownie w każdym nowym okresie podatkowym, bez możliwości korekty tej błędnej wykładni.

31 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że przeszkody w takim rozwinięciu skutecznego

stosowania wspólnotowych reguł w dziedzinie podatku VAT nie mogą zostać różnie uzasadnione zasadą pewności prawa i muszą wobec tego zostać uznane za sprzeczne z zasadą skuteczności.

32 W konsekwencji na przedstawione pytanie należy odpowiedzieć, że prawo wspólnotowe sprzeciwia się stosowaniu, w okolicznościach rozpatrywanych w postępowaniu przed sądem krajowym, przepisu prawa krajowego, takiego jak art. 2909 codice civile, w sporze dotyczącym podatku VAT za rok podatkowy, w odniesieniu do którego nie wydano jeszcze żadnej decyzji prawomocnej w zakresie, w jakim stanowi on przeszkodę dla uwzględnienia przez sąd krajowy, przed którym toczy się spór, norm prawa wspólnotowego w zakresie praktyk stanowiących nadużycie związanych z tym podatkiem.

W przedmiocie kosztów

33 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Prawo wspólnotowe sprzeciwia się stosowaniu, w okolicznościach rozpatrywanych w postępowaniu przed sądem krajowym, przepisu prawa krajowego, takiego jak art. 2909 codice civile, w sporze dotyczącym podatku VAT za rok podatkowy, w odniesieniu do którego nie wydano jeszcze żadnej decyzji prawomocnej w zakresie, w jakim stanowi on przeszkodę dla uwzględnienia przez sąd krajowy, przed którym toczy się spór, norm prawa wspólnotowego w zakresie praktyk stanowiących nadużycie związanych z tym podatkiem.

Podpisy

* Język postępowania: włoski.